

Atria Suomi Oy:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Atria Suomi Oy haluaa kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Hallituksen esitysluonnos laiksi eläinten hyvinvoinnista on ansiokas kompromissi eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja eläinten hyvinvointia tukevan eläintenpidon edistämiseksi. Hallituksen esitysluonnos vastaa sisällöltään niitä tavoitteita, joita lainsäädännön uudistukselle on asetettu ja toisaalta niiden rajaavien ehtojen puitteissa, joista on säädetty Sipilän hallituksen ohjelmassa. Esitysluonnoksessa on huomioitu tuotantoeläinten hyvinvointi riittävällä tavalla ja toisaalta varmistettu suomalaisen maatalouselinkeinon kannattavuus myös jatkossa.

Atria suhtautuu kunnianhimoisesti eläinten hyvinvoinnin seuraamiseen ja kehittämiseen. Hyvinvoiva ja terve eläin on myös tuottava eläin ja hyvinvointi varmistetaan ammattitaitoisella eläinhoidolla. Onkin hienoa, että ehdotettu lainsäädännön uudistus on päivittämässä eläinten hyvinvointia koskevat säännökset vastaamaan yhteiskunnassa vallitsevaa käsitystä.

Nyt ehdotettu sääntely on sellaista, jota osa liha-alan toimijoista on jo ryhtynyt itseohjautuvasti toteuttamaan. On hyvä, että nyt myös lainsäädännön tasolla huomioidaan vastuullinen ja eettinen ruoantuotanto ja tätä kautta tuodaan toimijat samalle viivalle.

Esitysluonnoksen mukainen lainsäädäntö ei heikennä kotimaisten kotieläintuotteiden kilpailuasemaa, vaan päinvastoin vahvistaa sitä mahdollistamalla jatkossakin vastuullisesti ja eettisesti tuotetun ruuan tuotannon kannattavuuden.

Eläinsuojelulainsäädännön uudistamista on valmisteltu pitkään ja Atria pitääkin äärimmäisen tärkeänä, että lain jatkovalmistelulle varataan riittävät resurssit siten, että uudistus saadaan vietyä loppuun kuluvan hallituskauden aikana. Eläinsuojelulainsäädännön kokonaisuudistus on erittäin tärkeä hanke kotimaisille ruuantuottajille.

Atria Suomi Oy yhtyy hallituksen esitysluonnoksen mukaisiin lainsäädännön muutoksiin muilta osin, kuin tässä lausunnossa on erikseen kirjattu.

2. Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

Yleisperustelut

Yleisperusteluissa sivulla 7 todetaan seuraavaa: “[...]eläintenpito esimerkiksi tuotantotarkoituksia varten sisältää aina tekijöitä, jotka aiheuttavat eläimelle kärsimystä, eikä tätä kärsimystä voida kokonaan välttää[...]”.

Eläintenpito tuotantotarkoituksessa ei lähtökohtaisesti sisällä enempää kärsimystä kuin muihinkaan eläintenpitomuotoihin. Tästä syystä kyseinen kohta yleisperusteluissa tulee muuttaa muotoon: *”Kaikesta kotieläintenpidosta koituu eläimille sekä hyötyjä että haittoja.”*

[...]

Nykytilan kuvauksen (kohdan 2.2) loppuun tulisi lisätä oma kansainvälistä kauppaa koskeva kohtansa. Siitä tulee käydä ilmi sekä EU:n sisämarkkinakaupan että kansainvälisen kaupan pelisäännöt, jotka estävät eläintenhyvinvointiin perustuvan kaupan rajoittamisen. Esityksessä on tuotava esille, että kotimaisen hyvinvoinnin harkitsemattoman sääntely ei johda eläinten hyvinvoinnin paranemiseen, vaan eläinten hyödyntämisen ulkoistamiseen.

Jotta eläinten hyvinvoinnin säätelyyn liittyvä nykytila ja toimintaympäristö kävisi paremmin selväksi, on lain perusteissa olevaan nykytilan kuvaukseen kohdan 2.2 loppuun syytä lisätä oma kansainvälistä kauppaa koskeva kohtansa. Siinä on syytä käydä hyvin lyhyesti läpi sekä EU:n hyvinvointistrategia ja lainsäädäntö kansallisista laatumerkeistä on myös otettava perusteluissa huomioon ja painotettava, että jatkossa elinkeinon toimet eläinten toteutuneen hyvinvoinnin seurannasta noudattavat EU:n eläinten hyvinvointistrategiaa.

Lain tarkoitus, eläinten kunnioituksen ja hyvän kohtelun edistäminen on hyvä. Ensimmäisen pykälän perusteluja on kuitenkin syytä täsmentää alla esitetyillä lisäyksillä, jotta eläinten hyväksikäytön ulkoistamisen vaarat tämän lain vaikutuspiirin ulkopuolelle tulee otettua huomioon ja niitä voitaisiin mahdollisimman hyvin torjua erilaisilla lain tarkoituksesta kumpuavilla eläintenpidon ja -hyvinvoinnin edistämistoimenpiteillä. Atria Suomi Oy:n esittämät lisäykset *kursivoitu*.

“[...] Eläinten hyvinvoinnin tasoa voidaan parantaa myös suomalla eläimille mahdollisuus positiivisten tunnetilojen kokemiseen.

Lain tavoitteena on myös lain vaatimukset täyttävän ja eläinten hyvinvoinnin huomioon ottavan eläintenpidon edistäminen Suomessa.

Hyvinvoinnille aiheutuvalla haitalla tarkoitettaisiin siten mitä tahansa sellaista tekijää, joka heikentäisi eläimen kokonaishyvinvointia. [...]”

"[...] Käytännössä eläinten kunnioitus toteutuisi pääosin toimilla, jotka edistävät eläinten hyvinvointia. Eläinten hyvä hoito ja kohtelu sekä myönteinen suhde hoitajaan edistävät eläinten hyvinvointia, joka puolestaan osaltaan edistää kunnioitettavaa suhtautumista eläimiin. Hyvinvoiva eläin pystyy toteuttamaan lajityypillistä käyttäytymistään, jonka vuoksi se mielletään helpommin itseisarvon omaavaksi ja siten kunnioitettavaksi olennoksi.

Kotieläintenpito on historian saatossa kehittynyt ihmisten ja eläinten symbioottinen vuorovaikutus. Eläinten hyvinvoinnin huomioon ottavalla kotieläintenpidolla on siis myös oma itseisarvonsa, minkä huomioon ottaminen edistää osaltaan eläinten kunnioittamista. [...]"

[...]

1 § Lain tarkoitus

Atria Suomi Oy esittää, että lause *"Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua."* muutetaan muotoon *"Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta, hyvää kohtelua ja kaikesta eläintenpidosta eläimille koituvia hyötyjä."*

[...]

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Atria Suomi Oy esittää, että Pykälän 11 § toiseksi momentiksi lisätään seuraava lause *"Eläinten hyvinvointia tulee edistää osana kaikkea eläinten hyödyntämistä. Kaikilla kotieläinalan asiantuntijoilla on erityinen velvollisuus edistää eläinten hyvinvointia osana omaa työtään."*

Lisäyksellä konkretisoidaan lain tarkoitusta eläinten hyvinvoinnin edistämisestä.

[...]

19-20 § Kielletyt välineet ja laitteet / Kiellettyjen välineiden ja laitteiden keräily

Atria Suomi Oy yhtyy pykälien 19-20 § sisältöön, mutta pykälät tulee yhdistää.

21 § Hoidon yleiset vaatimukset

Pykälän 21 § tämän hetkinen muotoilu on liian jyrkkä ja sitä on käytännössä mahdotonta soveltaa. Tuotantoeläinten osalta keskeisimmät poikkeussäännökset on määritelty pykälässä 39 §, mutta esimerkiksi koirien pitoon liittyviä puutteita sosiaalisten käyttäytymistarpeiden osalta ei ole sisällytetty pykälään. Jotta pykälän noudattaminen olisi käytännössä mahdollista, tulee se muuttaa muotoon:

”Eläimiä on hoidettava siten, että niillä on kunkin vakiintuneen eläintenpitomuodon puitteissa mahdollisimman hyvät edellytykset toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään tai muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Pitomuotoja tulee kehittää ja eläimiä tulee jalostaa siten, että eläinten mahdollisuudet olennaisten käyttäytymistarpeidensa toteuttamiseksi parantuvat.”

[...]

22 § Ruokinta ja juotto

Perusteluihin pykälän 22 § osalta tulee lisätä maininta siitä, että vedensaantia tai kiinteitä juomalaitteita ei ole säädetty pakolliseksi. Se vaikeuttaisi monien eläinten hyvinvointia parantavien toimien toteutumista. Tällaisia toimia ovat esimerkiksi eri eläinlajien talviaikainen tarhaus, vasikoiden erottelu ja ulkokasvatus sekä kaikkien poikivien emolehmien erottelu omiin tilapäisiin karsinoidiin.

[...]

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Eläinten pitäjien ja eläinten hoitajien koulutuksesta ja pätevyydestä voidaan esitysluonnoksen mukaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Pätevyyden määrittelyssä myös riittävän pitkän käytännön kokemuksen eläinhoidosta tulee riittää. Lisäksi esitysluonnokseen kirjattu riittävä henkilöstön määrä tulisi joko määritellä laissa tai säätää asetuksella.

[...]

36 § Pitopaikan olosuhteet

Pykälässä 36 § säädetään seuraavasti: *”Jos eläinten hyvinvointi on riippuvainen koneellisesta ilmanvaihtojärjestelmästä, laitteistossa on oltava hälytysjärjestelmä, joka antaa hälytyksen toimintahäiriön sattuessa. Hälytysjärjestelmän toimivuus on testattava säännöllisesti.”*

Muotoilu on harhaanjohtava. Nykyinen muotoilu tarkoittaa sitä, että hälytysjärjestelmä vaadittaisiin aina, kun käytössä on koneellinen ilmanvaihtojärjestelmä. Eläinten hyvinvointi on aina riippuvainen ilmanvaihtojärjestelmän toimivuudesta. Lain perusteluissa todetaan, että kirjauksella tarkoitetaan kuitenkin vain olosuhteita, joissa koneellisen ilmanvaihtojärjestelmän rikkoutuminen uhkaa nopeasti ja vakavalla tavalla eläinten hyvinvointia.

Atria Suomi Oy esittää, että lain kohta muutetaan muotoon: *”Jos pitopaikan koneellisen ilmanvaihdon toimintakatkos voi aiheuttaa vakavaa haittaa eläinten hyvinvoinnille, käytössä on oltava häiriöstä ilmoittava hälytysjärjestelmä. Sen toimivuus on testattava säännöllisesti.”*

[...]

39 § Poikkeukset pysyvän pitopaikan vaatimuksiin

Pykälässä 39 § säädetään poikkeuksista pysyvän pitopaikan vaatimuksiin seuraavaa: *”[...] 1) maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen jatkuva paikoilleen kytkeminen siten, kuin siitä erikseen säädetään [...]”* Atria Suomi Oy esittää, että muotoilu muutetaan muotoon: *”[...] 1) maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen jatkuva kytkeminen siten, kuin siitä erikseen säädetään [...]”*

[...]

75 § Valvonnan yleiset periaatteet

Valvonnan yleisistä periaatteista säädetään lain pykälässä 75 § seuraavasti: *”Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten mukainen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä säädetään tämän lain lisäksi eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä.”*

Tässä yhteydessä tulisi huomioida EU:n komission strategia, jonka mukaan laissa asetettavat vaatimukset perustuvat eläinten hyvinvoinnista kertoviin indikaattoreihin, eivätkä eläinten olosuhteita ja käsittelyä koskeviin vaatimuksiin.

Atria Suomi Oy esittää, että pykälään 75 § lisätään seuraava lause: *”Eläinten hyvinvoinnin lainsäädännön vaatimukset täyttävien olosuhteiden arvioinnissa käytetään ensisijaisesti eläinten hyvinvoinnista kertovia eläinperäisiä indikaattoreita. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määrätä eläinlajikohtaisesti käytettävistä indikaattoreista.”*

[...]

78 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälässä säädetään siten, että kameroiden asentamisesta, ylläpidosta ja tallenteiden läpikäymisestä ja hävittämisestä vastaa elintarviketurvallisuusvirasto.

Atria Suomi Oy toivoo, että pykälää muutetaan siten, että teurastamojen oma kameravalvonta täyttää lain vaatiman tason. Tälläkin hetkellä teurastamoiden vastuulla on valvoa itsenäisesti turvallisuuteen liittyvien osa-alueiden toteutumista ja samaa periaatetta voidaan toteuttaa myös kameravalvonnan osalta.

Monilla teurastamoilla kameravalvontaa toteutetaan itsenäisesti jo nyt ja uusien laitteistojen asentaminen elintarviketurvallisuusviraston toimesta lisäisi kustannuksia ja byrokratiaa. Elintarviketurvallisuusviraston rooliksi voisi tulla ohjeiden antaminen liittyen kameravalvonnan teknisiin vaatimuksiin, tallenteiden säilyttämisaikaan ja muihin yksityiskohtiin.

Pykälässä tulisi huomioida paremmin teurastamojen työntekijöiden oikeusturva. Avoin kuvankatselu, sen tulkinta ja ihmisten seurannan tulisi olla luvallista silloin kun henkilöturvallisuutta tai omaisuuden turvallisuutta varmennetaan. Eläinten hyvinvointiin liittyvät asiat eivät täytä vaatimusta, mikäli ei ole perustetta epäillä väärinkäytöksiä.

[...]

81 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Atria Suomi Oy esittää, että pykälää muutetaan tai lakiin muuten kirjataan, että tuottajalla on oikeus käyttää avustajaa tarkastustilanteessa. Tarkastusta suorittavien viranomaisten toimiessa yleensä pareina, jää tuottaja tarkastustilanteessa altavastajan asemaan. Tämän takia on kohtuullista, että mahdollisuus avustajan käyttämiseen taataan myös tuottajalle.

[...]

3. Muut kommentit

--

Lausunnonantajasta:

Atria on Pohjoismaiden, Venäjän ja Viron johtavia liha- ja ruoka-alan yrityksiä. Olemme asiakkaidemme, henkilöstömme ja omistajiemme arvostama yli 110-vuotias yritys. Yrityksemme uusiutuminen ja kasvu perustuvat erinomaiseen kaupalliseen osaamiseen, tehokkaaseen toimintaan ja yhtenäiseen, kestävää menestystä arvostavaan toimintatapaan.

Päätuotteemme, Hyvä Ruoka, tuottaa paremman mielen ja kestävää arvoa kaikille sidosryhmillemme. Hyvä ruokamme on vastuullisesti ja eettisesti tuotettua, ravitsevaa ja turvallista. Liikevaihtomme vuonna 2016 oli noin 1,35 miljardia euroa ja palveluksessamme oli noin 4 315 liha- ja ruoka-alan osajaa Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa, Venäjällä ja Virossa. Atria Oyj:n osake on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä vuodesta 1994 lähtien.

Helsingissä 28.02.2018

Atria Suomi Oy:n puolesta

Jari Leija
Varatoimitusjohtaja